

Tid, hvor Papirerne, som Sparekasser have købt, staa meget lavt, og det vil da være vanskeligt for Sparekasserne at realisere Papirerne [og] udbetale de store Summer uden at lide Tab. Jeg har for længere Tid siden skrevet forskellige Afhandlinger herom blandt andet i „Nationaløkonomisk Tidsskrift“. Jeg synes, det er en aldeles fejl Fremgangsmaade, Sparekasserne her ere inde paa. — I Forbindelse hermed staa ogsaa noget andet, nemlig at Sparekasserne saa at sige udbetale Penge paa Anfordring. Det er der slet ingen Mening i, at man skal kunne gaa op og hæve et Par Tusind Kroner om Dagen paa Anfordring i en Sparekasse, det er slet ikke Sparekassepenge, der saa er Tale om; det er Bankpenge, det er en helt anden Slags Penge. Lad Bankerne have de Penge, der skulle udbetales paa Anfordring, og lad dem give den højere Rente, som de kunne. Der er intet Menneske, der vil forhindre enhver af os i at faa den Rente, som vi have Krav paa og kunne faa fat paa, men gaa saa til Bankerne, der kan man faa 4½ pCt. paa Indskud paa 3 Maaneder eller maaske paa 2 Maaneder. Lad disse Penge gaa til Bankerne; det er jo Bankernes Opgave; de kunne manøvrere med disse Penge og endda tjene ret klækkelig derved. Men hvad skulle Sparekasserne dermed? Det er jo ganske unaturligt at have dem. Sparekasserne skulle hjælpe Folk til at spare, det vil sige lægge Skilling til Skilling, saa de vokse op til noget betydeligt; de skulle derimod ikke være rene Kasser for Folk, Pengekasser, hvori Folk kunne lægge deres Penge hen den ene Dag for at hente dem den næste. Dette er en ganske urimelig Ting. I Sverige er man dog kommen ind paa noget bedre Forhold; der har man en udtrykkelig Lovbestemmelse om, at Sparebankerne, som de der hedde, skulle have i deres Vedtægter en Bestemmelse om, at Penge ikke kunne udtages paa Anfordring, men der skal kræves en vis Opsigelsestid. En saadan Bestemmelse vilde naturligvis hjælpe meget betydeligt. Men hvorfor er man kommen bort derfra? Man er kommen bort derfra derigennem, at netop enkelte Banker, og større Banker, have været i Stand til at sige: Vi kunne udbetale paa Anfordring. Og det kunne de sagtens, thi naar de ikke kunne tage Pengene ud af deres Sparekassebeholdning, saa kunne de tage dem ud af deres Bankbeholdning. Det er en let Sag for dem, men for Sparekasserne er det ikke let, og det er ikke nogen naturlig Ting, at de skulle

gøre det, tværtimod, det er unaturligt og skadeligt for Sparekasserne.

Jeg finder altsaa, at Princippet i en saadan Lov som denne er fuldkommen rigtigt; man trænger til den; og man trænger ogsaa til den af en anden Grund, som jeg ogsaa i den tidligere omtalte Tid, da jeg beskæftigede mig med disse Spørgsmaal og polemiserede mod nogle Direktører for Sparekasser, som ikke havde den samme Opfattelse, har anført. Det var det, at jo højere Rente nogle Sparekasser — og ikke blot de store Sparekasser — ønske at sætte, desto mere tvinge de Udlaansrenten op og derigennem særlig Prioritetsrenten i Vejret. Og det er unaturligt, det er urimeligt og skadeligt, at man sætter Indlaansrenten saa højt, at Udlaansrenten — der selvfølgelig maa være mindst ½ pCt. højere — ogsaa gaar med op. Og saa holder man fast paa den høje Indlaansrente, selv om Rentefoden ellers gaar noget ned ad, som om Opgaven for en Sparekasse var at tjene de flest mulige Penge. Det er efter min Mening den største Kapitalmisforstaaelse, en Sparekassedirektør kan gøre sig skyldig i, naar han tror, at Sparekasserne skulle tjene de flest mulige Penge; der er jo ikke en Gang nogen, som nogensinde bliver Ejer af de Penge, som tjenes. Det er rimeligt og godt og maa selvfølgelig ske, at man sørger for at have en saadan Forskel mellem Indlaans- og Udlaansrenten, at man kan erhverve sig et ordentligt Reservefond; netop den nuværende Tid viser jo, hvor nødvendigt det er at have endogsaa et klækkeligt Reservefond. Men dette er noget helt andet; der er dog til syvende og sidst — i alt Fald for de allerfleste Sparekassers Vedkommende — ingen, der ved, hvem der bliver Ejer af den Kapital, som bliver tilovers ved en Sparekasses Opgørelse, og hvorfor skal saa en Sparekasse anstrenge sig for at skaffe en Kapital til Veje, som er større, end det er nødvendigt til et godt Reservefond? Derfor siger jeg, at det, at man sætter en højere Indlaansrente, end det er naturligt, medfører en skadelig Virkning og har en skadelig Indflydelse paa Prioritetsforholdene. Det gaar netop, som den højtærede Minister før sagde, at medens Udlaan fra Sparekasser paa Prioriteter skulde betragtes som Overformynderilaan, der vel ere opsigelige, men saa godt som aldrig opsiges, saa er Følgen af de nuværende Forhold den, at man gaar op med Renten og tillige gaar saa langt op med sine Udlaan, som det er muligt, til stor Skade for Omsætningen og mange Menne-